

Ziraat makinelerinde kullanılan mevadî müştâile hakkındaki 752 ve 1527 numaralı kanunlara müzeyyel kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 19/VI/1930 - Sayı : 1524)

№ 1710

BİRİNCİ MADDE — Ziraat makinelerinde ve ziraatte müstamel mevaddı müştâile ve muharrikeler ile müstahzaratı kimyeviyeinin rüsumu hakkındaki 22 şubat 1926 tarih ve 752 numaralı kanun ile bu kanuna bazı maddeler tezyiline ve bazı maddelerinin tadiline dair olan 2 haziran 1929 tarih ve 1527 numaralı kanunun, su tulumalarını işleten sabit ve müteharrik motörler istisne edilerek, traktörlerle motörlü pulluklar ve biçer döğer makinelerinde müstamel petrol, benzin resimlerinin muafiyetine dair olan hükümleri ilga olunmuştur. Ancak bu kanun dairesinde tasfiye yapıldıkça kaldırılmak ve azamî 1930 malî senesi gayesini geçmemek üzere elyevm zürra yedinde mevcut ve ziraat odalarında mukayyet bulunan petrol ve benzinle müteharrik traktörlerle motörlü pulluklar ve biçer döğer makineler için mezkûr kanunlarda muharrer muafiyetler muvakkaten devam eder.

İKİNCİ MADDE — Betrol ve benzine ait rusum muafiyetinin ilgasına mukabil ellerinde petrol ve benzinle çalışan traktör, motörlü pulluk ve biçer döğer makine leri mevcut olanlara 22 şubat 1926 tarihye 752 numaralı kanunun 4 üncü muaddel maddesi mucibince, ziraat odalarında mukayyet bulunan makineler için tazminat verilir. İki senedenberi veya daha sonra mübayaa edildikleri takdirde mübayaa larından itibaren muafiyetten istifade edilmemiş ve muattal bırakılmış olanlarla elyevm hurda halinde bulunanlara tazminat verilmez. Petrol ve benzinle çalışan traktörlerin mütemmim aksamından madut olan ve bu traktörlerden maada- sında kullanılmıyan pulluk, disk pulluk, tulumba, çayır makinesi da tazminatta nazarı itibare alınır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İkinci madde mucibince verilecek tazminat mezkûr traktör, motörlü pulluk ve biçer döğer makine ile diğer aksamının mübayaa kıy- metler miktarındadır. Ancak yeni olarak mübayaa tarihlerine göre beş seneye ka- dar her sene için bu miktardan yüzde 10 tenzil olunur. Beş seneden fazla olanlar için ayrıca tenzilât yapılamıyarak 30 beygire kadar kuvvette olanlar 8 inci seneye ve kuvveti otuz beygiri mütecaviz olanlara da on ikinci seneye kadar daima beşinci sene tazminatı verilir. İki traktör ve motörlü pulluk çalıştıranlara ayrıca yüzde on beş, üç traktör çalıştıranlara yüzde otuz, dört traktör çalıştıranlara verilecek taz- minata yüzde kırk beş ilâve edilir.

Beş ve beşten ziyde traktör çalıştıranlara İktisat Vekâletinin takdiri ile bu taz- minat bir misle kadar arttırılabilir. Bir traktör çalıştıran çiftçilerden beş sene müddetle atla ziraati taahhüt edenlere verilecek tazminat miktarı, taahhütleri hi- lâfına hareketleri tahakkuk ettiği takdirde maa faiz iki misli istirdat edileceğine dair teminat alınmak suretile, yüzde on arttırılır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Yetlerinde petrol ve benzinle müteharrik traktör, mo- törlü pulluk, biçer döğer makine mevcut olup tazminat almak isteyenler bu kanu- nun neşri tarihinden itibaren 45 gün zarfında mahallî mevadî müştâile komisyon- larına aşağıda yazılı fıkralar mucibince beyanname vermeğe mecburdurlar.

3 nüsha olarak tanzim olunacak ve (A, B) fıkraları ziraat odalarına tasdik etti- rilecek olan bu beyannamelerde:

A : Malik oldukları petrol ve benzinle müteharrik traktör, motörlü pulluk ve biçer döğer makinelerinin ve traktörün mütemminlerinden olan ve bu traktörlerden maadasında çalıştırılmıyan pulluk, disk pulluk, su tulumbası ve çayır biçme makinelerinin adet, nevi ve sistemlerle traktör, motörlü pulluk ve biçer döğer makinelerin beygir kuvvetleri;

B : Mübayaa tarih ve fiyatlarını, nereden ahındıklarını, yeni veya eski olarak mı mübayaa edildiklerini, eski olarak ahındıkları halde kaç senelik olarak kendilerine geçtiğini;

C : 1928 - 1929 malî seneleri zarfında traktör ve motörlü pullukların kaç dönüm arazide çalıştırılmış ve biçer döğer makine ile ne miktar iş yapılmış ve mezkûr senelerde kaç ar kilo petrol ve benzin için muafiyet mazbatası alınmış olduğunu bildirmeğe mecburdurlar.

Mevadî müştaiile komisyonları bu beyannamelere birer sıra numarası vazederek tetkik ve (C) fıkrasını kuyudatıle ayrıca tatbik ettikten sonra üçüncü madde mücibince verilmesi icap eden tazminat miktarını bir hafta zarfında tayin ile bunu beyannamelerin zirinde bir mazbata halinde tesbit ve beyannamelerin bir nüshasını alâkadarlara tebliğ ve diğer iki nüshadan birini İktisat Vekâletine irsal, ikincisini mahallî ziraat bankası şube sandığına tevdi ederler.

Alâkadarlar komisyonlarca tayin olunan tazminat miktarına kendilerine yapılaacak tebliğ tarihinden itibaren 15 gün zarfında doğrudan doğruya İktisat Vekâletine müraعاتla itiraz edebilirler. İktisat Vekâleti komisyonlar mukarreratını ve alâkadarlarını itirazını tetkik eyledikten ve üçüncü maddenin son fıkrası hükmünce tazminatın tezyidini mücip ahval mevcut ise bu ciheti de tesbit ettikten sonra alâkalara neticeyi tebliğ eder. Tazminat miktarı hakkında İktisat Vekâletinin kararı kat'idir. Bu karara muvafakat etmeyenler tazminat almaktan sarfi nazarla keyfiyeti vekâlete bildirdikleri takdirde 1930 malî senesi nihayetine kadar mevadî müştaiile muafiyetinden istifadeye devam edebilirler.

Muvafakatlarını bildirenler mevadî müştaiile muafiyetinden istifadeleri nihayat bulmakla beraber derhal tazminatın tediysi için de vekâletçe Ziraat Bankasına tebliğat yapılır. Müddeti zarfında beyanname vermemiş veya beyannamelerini hilâfı hakikat surette doldurmuş olanlara tazminat verilmez. Yalnız bu gibiler malî sene nihayetine kadar muafiyetten istifadeyede devam ederler.

BEŞİNCİ MADDE — Tazminat alâkadarana nakten tediye olunur. Ancak 1929 malî senesi zarfında her traktör ve motörlü pulluk ile lâakal 600 dönüm ziraat yapmış olanlar tazminat miktarını bankada bırakmak şartile mevcut traktörlerine mukabil İktisat vekâletince tayin ve tercih edilecek evsafa ağır yağ yakan veya gazojenli traktör tedarikini Bankadan istemek hakkını haizdirler. Bu kanunun nesrinden sonra dahi 600 dönüm ve ondan fazla ziraat yapmağı taahhüt eden traktör sahipleri ile aynı taahhütte bulunmak su-retile yeniden traktör satın alarak makina ile ziraat yapmak isteyenler dahi Ziraat bankasından gösterilecek ve bu kanunda münderic olan teshilâttan istifade ederler. Bankaca tedarik edilecek ağır yağ yakan veya gazojenli traktörlerin bedellerinden tazminat miktarı mahsup edildikten sonra bakiyesi borçlandırılmak suretile alâkadalardan mukassaten tahsil olunur. Tazminat alınmıyarak ağır yağ yakan veya gazojenli traktör tedarikine talip olanlara mevcut traktörlerine mukabil yeni traktörler teslim olununcıya kadar mevadî müştaiile muafiyetinden istifadeye devam edebilmeleri için Bankaca bir vesika verilir. Bu vesikalar mevadî müştaiile komisyonlarında hıfz ve yeni traktörler teslim olunurken Banka tarafından istirdat olunur.

ALTINCI MADDE — Ziraat mektep ve müesseselerinde ve mücadele teşkilâ-

tında mevcut traktör ve motörlü pullukları tazminata tabi tutmıyarak ağır yağ yakan veya gazojenli traktörlerle resen istipdale ve bedellerini tazminat hesabına ithale İktisat vekâleti salâhiyettardır.

YEDİNCİ MADDE — Ziraat Bankasınca tediye olunacak veya ağır yağ yakan veya gazojenli traktör bedelinden mahsup edilecek tazminat mecmuuna mukabil senevî tediye miktarı (750 000) lirayı tecaviüz etmemek üzere cem'an (3 000 000) liraya kadar bankaya karşı taahhüdât da bulunmağa İktisat vekili mezundur.

SEKİZİNCİ MADDE — Petrol ve benzin taraktörlerine tatbik halinde ağır yağ yakanlarını temin eden hususî cihazlardan istifade tahakkuk ettiği takdirde mevadî müştâile tahsisatını kısmen karşılık tutarak bu cihazlardan lüzumu kadarını mübayaa ile her traktör için eshabnameccanen birer tane vermek suretile tazminat itasından sarfı nazar etmeğe ve cihazlar teslim edildikçe muafiyetten istifadeye nihayet vermeğe İktisat vekili salâhiyettardır.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun tatbiki suretleri İcra Vekilleri Heyetince musaddak bir talimatname ile tayin olunur.

ONUNCU MADDE — 752 numaralı kanunun IIinci maddesi ağır yağ yakan veya gazojenli traktörler hakkında tatbik olunmaz.

ON BİRİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ON İKİNCİ MADDE — Bu kanunun ahkâmını icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat vekilleri memurdur.

16 haziran 1930

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	: 11 - VI - 1930 ve 1/733
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	: 16 - VI - 1930 ve 4/284
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	: 20 50,86,174:177,185,188:191
<i>Bu kanunla ilişiği olan kanunların numaraları:</i>	752,1527